

Scenariusz zajęć związanych z utworem Feliksa Nowowiejskiego

Szkoła muzyczna I stopnia 1-3 (zajęcia grupowe)

Wprowadzenie do scenariusza

Scenariusz lekcyjny jest tylko ścieżką, która wyznacza poszczególne elementy lekcji. Praktyka nauczycielska przynosi wiele sytuacji nieprzewidzianych, szczególnie ze strony uczniów klas młodszych, dlatego scenariusz ten, dobrze jest traktować jak najbardziej elastycznie.

Mam nadzieję, że scenariusz będzie też inspiracją do własnych pomysłów związanych z innymi tematami. Zawód nauczyciela jest, szczególnie obecnie, bardzo wymagający, ale także niezwykle cenny. Pedagodzy przestają być jedynymi, głównymi źródłami wiedzy, ale stają się bardziej przewodnikami i mentorami, którzy pomagają młodym ludziom w edukacji (facilitators).

Na końcu scenariusza znajduje się literatura i wiele odnośników do stron internetowych, na których można znaleźć dodatkowe informacje. Aby pomagać uczniom odkrywać świat muzyki i szeroko pojętej wiedzy o muzyce, warto samemu wciąż odkrywać nowe obszary tych dziedzin. Tym razem z muzyką Feliksa Nowowiejskiego.

Informacje ogólne		
Temat	Czym różni się kołyska od kołysanki?	
Adresat zajęć	Uczniowie 1-3 klasy	
Miejsce i czas realizacji zajęć	Sala lekcyjna lub inna sala z możliwością odtwarzania utworów muzycznych, w której można zaaranżować dwie strefy: wolną przestrzeń oraz miejsce do pracy przy stolikach. 1 godzina lekcyjna	
Cel ogólny	<i>Zaznajomienie ucznia z kompozycją Feliksa Nowowiejskiego oraz rozwijanie wyobraźni muzycznej ucznia i umiejętności wyrażania treści muzycznych za pomocą ruchu i śpiewu.</i>	
Cele szczegółowe	Wiadomości	Uczeń dowie się: 1. Kim był Feliks Nowowiejski (różne oblicza muzyka) 2. Czym charakteryzuje się kołysanka

		3. Kto jeszcze skomponował kołysankę
	Umiejętności	<p>Uczeń będzie umiał:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zaimprovizować kołysankę 2. Wymienić zawody związane z muzyką 3. Wymienić przynajmniej jeden utwór Feliksa Nowowiejskiego 4. Podać główne cechy kołysanki 5. Wyrazić ruchem krótki utwór muzyczny
	Realizacja podstawy programowej	Uczeń będzie rozwijał swoją wyobraźnię muzyczną oraz budował świadomość dotyczącą korelacji muzyki z kulturą oraz możliwość kreacji muzycznej. Uczeń będzie kształtował umiejętność świadomego odbioru muzyki, będzie miał możliwość wyrażania własnych opinii dotyczących słuchanego utworów.
Metody/techniki pracy	<p><i>Minipogadanka</i> <i>Słuchanie utworu</i> <i>Ćwiczenia praktyczne z zabawkami (lalki lub maskotki)</i></p>	
Formy pracy	☐ zbiorowa całą klasą ☐ indywidualna ucznia	
Środki dydaktyczne	<ol style="list-style-type: none"> 1. nagranie z <i>Kołysanką „Śpijże synku mi”</i> Feliksa Nowowiejskiego 2. zdjęcie kołyski 3. maskotki i lalki przyniesione przez uczniów 4. opcjonalnie: pozytywka z kołysanką J. Brahmsa 	
Przygotowanie lekcji		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Na poprzedzającej lekcji poprosić dzieci, aby przyniosły lalkę lub pluszaka ze sobą do szkoły 2. Przygotować rysunek kołyski i zrobić kopie dla dzieci 3. Przygotować nagranie „Kołysanki” Nowowiejskiego oraz sprzęt na którym będzie odtwarzany utwór (sprawdzić! Przed lekcją) można skorzystać z wersji na youtube 		
Przebieg lekcji		
Faza wstępna	Wprowadzenie do tematu	Po sprawdzeniu obecności : Rozmowa z dziećmi na temat zasypiania. Nawiązanie do dawnych czasów, gdy dzieci spały w specjalnych “łóżeczkach”.

	<p>warunki:</p> <p>wolna przestrzeń w kręgu na podłodze (ewentualnie na krzesłach)</p>	<p>Pokazanie rysunku z kołyską. Pytania skierowane do dzieci: Jak nazywa się ten mebel? (kołyska) Jak nazywa się ta część? (płózy) Rozmowa z uczniami na temat innych sposobów usypiania dziecka. (kołysanka)</p>
Faza przygotowawcza	<p>Przykłady kołysanek</p> <p>warunki:</p> <p>wolna przestrzeń</p> <p>uczeń, który śpiewa - wstaje</p> <p>wspólne śpiewanie na stojąco</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zachęcić dzieci do zaśpiewania kołysanki jaką znają (kto się zgłosi, śpiewa) 2. Zaśpiewać wspólnie znaną przez dzieci kołysankę np “Aaa kotki dwa” 3. Porozmawiać z dziećmi na temat tego jakie tempo mają kołysanki i z czego to wynika 4. Zapowiedzieć dzieciom, że dzisiaj poznają utwór takiego pana, który prawdopodobnie spał w kołysce i słyszał różne kołysanki, bo żył wiele lat temu (starać się zaciekawić dzieci, ale nie zdradzać jeszcze imienia i nazwiska kompozytora)
	<p>Ozdabianie narysowanej kołyski</p> <p>warunki:</p> <p>przestrzeń ze stolikami, przy których dzieci pracują</p>	<ol style="list-style-type: none"> 5. Rozdać dzieciom kopie rysunku kołyski i poprosić o ozdobienie kołyski 6. Jeśli mamy pozytywkę z Kołysanką J.Brahmsa, to włączamy ją lub dziecko, które już ozdobi kołyskę może ją uruchomić 7. Dzieci podpisują swoje karty z kołyskami (warto umieścić je na tablicy klasowej lub szkolnej)
Faza zasadnicza	<p>Przedstawienie postaci Feliksa Nowowiejskiego</p> <p>warunki:</p> <p>przestrzeń ze stolikami, uczniowie notują w zeszytcie</p>	<ol style="list-style-type: none"> 8. Krótco opowiedzieć o Feliksie Nowowiejskim zwracając uwagę na: <ol style="list-style-type: none"> 1. jego zamiłowanie do śpiewania 2. edukację w zakresie gry na fortepianie, skrzypcach, organach, waltorni i wiolonczeli (multiinstrumentalista) 3. podróże po Europie

	<p>imię i nazwisko kompozytora oraz tytuł utworu</p>	<p>4. religijność (wyróżnienie przez papieża)</p> <p>5. (jeśli szkoła jest na terenie Warmii - wspomnieć o miejscu urodzenia: Barczewie)</p> <p>6. (jeśli szkoła jest w Poznaniu lub okolicach zaznaczyć również, że był związany silnie z tym miastem)</p> <p>7. (jeśli szkoła znajduje się w Krakowie wspomnieć, że w tym mieście był dyrektorem Towarzystwa Muzycznego)</p> <p>9. Zapowiedź utworu i zapisanie w zeszycie: Feliks Nowowiejski “Kołysanka”</p>
	<p>Zaprezentowanie “Kołysanki” Feliksa Nowowiejskiego</p> <p>warunki:</p> <p>wolna przestrzeń uczniowie słuchają najpierw na siedząc na podłodze</p>	<p>10. Wysłuchanie kołysanki Feliksa Nowowiejskiego</p> <p>11. Rozmowa z uczniami na temat utworu: obsady, tempa (zmiennosc), melodii przykładowe pytania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. jak nazywa się taki typ głosu, gdy wokalistka śpiewa głównie w górnym rejestrze? 2. czy tempo tej kołysanki cały czas było wolne? 3. czy podobała wam się melodia? <p>12. Poprosić uczniów o to, aby wstali i znaleźli miejsce, w którym swobodnie będą mogli się poruszać</p> <p>13. Powtórne wysłuchanie kołysanki, podczas którego uczniowie starają się dopasować swoje ruchy do muzyki (można zasugerować, że stają się kołyską)</p>
	<p>Próby zaimprovizowania kołysanki</p> <p>warunki:</p> <p>wolna przestrzeń</p>	<p>14. Uczniowie sięgają po swoje lalki i maskotki jakie przynieśli do szkoły</p> <p>15. Propozycja skierowana do uczniów, aby starali się wymyślić swoją kołysankę i zaśpiewać ją murmurando lub na “aaa”</p> <p>16. Poszczególni uczniowie improwizują kołysankę trzymając swoje zabawki jako</p>

	uczniowie siedzą na podłodze lub krzesłach	“dzieci” usypiane do snu.
Faza podsumowująca	“Test prawdomówności”	<p>17. Nauczyciel mówi zdania i dzieci muszą powiedzieć, czy nauczyciel mówi prawdę czy nie.</p> <p>Przykładowe zdania</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Feliks Nowowiejski był górnikiem 2. Kołysanka nie powinna być w szybkim tempie 3. Feliks Nowowiejski grał na wielu instrumentach 4. Nowowiejski skomponował utwór zatytułowany “Legenda Patyka” 5. Kompozytor ten nigdy nie był w Poznaniu. 6. Kołysanka Feliksa Nowowiejskiego jest przeznaczona na organy. 7. W jednym z utworów Nowowiejskiego “szumi polskie morze”.
Praca domowa nieobowiązkowa	Poszukać w internecie jacy inni kompozytorzy komponowali kołysanki i posłuchać takich utworów. Zapisać w zeszycie nazwiska tych kompozytorów.	

Załącznik nr 1

Notka biograficzna o kompozytorze:

Feliks NOWOWIEJSKI urodził się 7 lutego 1877 roku na Warmii, a dokładnie w Barczewie.

Zmarł 18 stycznia 1946 roku w **Poznaniu**.

Uczył się grać na skrzypcach, fortepianie, organach, ale także na wiolonczeli i waltorni.

Jednym z wczesnych sukcesów była nagroda stowarzyszenia The British Musician za kompozycję „Pod sztandarem pokoju” (1898).

Kształcił się muzycznie między innymi w Berlinie. Podróżował też po Europie (np. Monachium, Paryż, Praga, Wiedeń) poznając między innymi Gustava Mahlera i Antoniego Dwořaka. W 1907 roku powstaje jedno z jego największych dzieł: **oratorium *Quo vadis?***

Trzy lata później kompozytor sięga po tekst **Roty** autorstwa Marii Konopnickiej i opracowuje go muzycznie. Większość swojego życia Feliks Nowowiejski był związany z **Poznaniem**, gdzie prowadził działalność pedagogiczną (Konservatorium Poznańskie), dyrygencką (Miejska Orkiestra Symfoniczna), kompozytorską (pieśni, dzieła sceniczne, organowe i symfoniczne). W roku 1924 powstaje **opera *Legenda Bałtyku*** .

Nowowiejski był wspaniałym organistą, znanym także z wysokich umiejętności improwizacyjnych. Jego koncerty były transmitowane przez Rozgłośnię Poznańską.

W 1935 roku, w związku z bogatym dorobkiem kompozycji religijnych Nowowiejskiego, papież nadał mu tytuł szambelana.

Kompozytor był ojcem pięciorga dzieci. Znano go jako człowieka o pogodnym usposobieniu.

Po śmierci został pochowany w Krypcie Zasłużonych Wielkopolan w Poznaniu.

Lista pomocnych źródeł	
Wybrane utwory	
Hymn do Bałtyku	
Kołysanka	
“Czy ty mnie kochasz dziewczyno” - aria z opery “Legenda Bałtyku”	
Uwertura do opery “Legendy Bałtyku”	
Ojczyzna	Film zawiera też notatkę o F.Nowowiejskim
Inne materiały	
Znani na Warmi - o Nowowiejskim	film o kompozytorze
Materiały graficzne z archiwum rodziny Nowowiejskich	
Nuty dostępne w PWM	
Muzeum F.Nowowiejskiego w Poznaniu	Muzeum F.Nowowiejskiego
Prezentacja w o Nowowiejskim	Prezi
Wywiad z autorką biografii o Feliksie Nowowiejskim	
Książki i teksty	
“Teki Feliksa Nowowiejskiego” Iwona Fokt, Hanna Kostrzewska, Teresa Brodniewicz, wyd. FAM Poznań	Publikacja polsko-angielska
“Feliks Nowowiejski” Iwona Fokt, wyd. AM Poznań	biografia kompozytora
Nowowiejska-Bielawska B., <i>Siedem dni w „Willi wśród róż”</i> , wyd. PWM	Ilustrowana książka dla dzieci
Artykuł o "Śmierć Elei" F.Nowowiejskiego Krzysztof D. Szatravski	
Strony poświęcone kompozytorowi	
Rok Feliksa Nowowiejskiego	

Towarzystwo im. Feliksa Nowowiejskiego	
Feliks Nowowiejski	

Opracowanie: Lidia Kućmierz na zlecenie Instytutu Muzyki i Tańca w Warszawie

1877 / 2017
2016 / 1946 feliks
NOWOWIEJSKI